

เทศน์เช้า วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ เรามาสร้างบุญกุศลกัน เรามาสร้างบุญกุศลเพราะจิตใจเราเป็นธรรม จิตใจของเราเป็นชาวพุทธ ถ้าชาวพุทธ เวลาเข้าพรรษา หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ ถ้าเราเข้าพรรษา อธิษฐาน แม้แต่ใส่บาตรองค์เดียวก็ยังมีดี ทำให้มันเป็นความเคยชิน องค์เดียวก็ดี องค์เดียวก็พอ ถ้า องค์เดียว ทำให้มันเคยชิน เห็นไหม เราอธิษฐานของเรา

ถ้าเราจะเสียดละ ถ้าเราทำของเราได้ การทำของเราได้ เห็นไหม เวลาธรรมขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนาะ เวลาเราหาเงินมาได้ ๑ บาท เราจะใช้สอยเพื่อตนเอง ๑ สติง เรา จะเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ของเรา ๑ สติง เราจะลงทุนกิจการต่างๆ ทำหน้าที่การงานของเราอีก ๑ สติง ที่ เหลือเราฝังดินไว้

คำว่า “ฝังดินไว้” ฝังไว้ในศาสนา คำว่า “ฝังดินไว้” เราฝังดินไว้เป็นของใคร เราเป็นคน ฝังใจไหม นี่ก็เหมือนกัน เราทำบุญพระวันละ ๑ องค์ก็ยังมีดี ทำสิ่งใดมากน้อยขนาดไหนก็ยังมีดี ถ้า เราทำไม่ได้เนาะ ให้อุโมทนา เราเห็นเขาทำกัน เห็นพระเห็นเจ้า เราเคยเห็นนะ เรามองพระที่ บิณฑบาตผ่านหน้าบ้านตอนเป็นเด็กๆ “เขาทำอะไรกัน เขาทำอะไรกัน” คิดในใจ เขาทำอย่างไร กัน ชีวิตเขาดำรงอย่างไร เขาอยู่อย่างไร

ถ้าเขาอยู่อย่างไร เขาเลี้ยงชีพด้วยปณิธาน ความเลี้ยงชีพด้วยปณิธาน เดินไปนี่ภิกขาจาร เรา มีศรัทธามีความเชื่อของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางศาสนาไว้ให้ฆราวาสญาติโยม เข้าขึ้นมาเราได้หุงหาอาหารของเรามีมือเช้า เราตัดข้าวปากหม้อใส่บาตร เวลาเราหุงหาอาหาร เรา หุงหาอาหารเพื่อดำรงชีวิตของเราเนาะ เราต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย พระท่านเสียดละมาจากทาง โลก ท่านเสียดละมา ท่านไม่มีอาชีพ เข้าขึ้นมาท่านภิกขาจารเพื่อดำรงชีวิตของท่าน เราเสียดละ เพื่อให้ท่านดำรงชีวิตของท่าน เพื่อให้ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ถ้าท่านประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมา สังคมมันบาลานซ์กัน มันบาลานซ์เพราะว่ามันตรวจสอบกัน

ถ้าเรามีการเสียดสี เรามีน้ำใจต่อนักพรต นักพรตเขาก็ภาวนาของเขา เขาก็ค้นคว้าในใจของเขา ถ้าเขามีคุณธรรมในใจของเขา เวลาเราทุกข์เรายาก เราก็ไปกราบเรียนท่านไป ทำไมหัวใจเรามันทุกข์มันยากขนาดนี้ ทำไมหัวใจเรามันคับแคบในใจขนาดนี้ เราก็ทำคุณงามความดีมา มหาศาลนะ ศาสนาพุทธบอกทำความดีต้องได้ดี เราก็ทำดีของเราตลอดมา ทำไมเราทุกข์ยากขนาดนี้ นักพรตที่เขาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นักพรตเขาต้องปฏิบัติในหัวใจของเขา

ปฏิสนธิจิต จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ในวัฏฏะ การเวียนว่ายตายเกิดมันเป็นภพเป็นชาติของมันมา แต่ละชั้นแต่ละตอน เห็นไหม กรรมเป็นอจินไตย กรรมเป็นอจินไตย ใครทำอะไร ทำกรรมสิ่งใดมา กรรมสิ่งนั้นเวลามันให้ผล แต่เวลาเราศึกษาตัวเอง เห็นไหม แก่กรรมๆ เราจะแก่กรรมๆ แก่ให้มันดี

แก่กรรมก็ทำคุณงามความดีนี้ไป นักพรตท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านเห็นกรรมเก่า กรรมใหม่ณะ เวลาเวรกรรมที่มันให้ผล เห็นไหม พระโมคคัลลანะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย มีฤทธิ์มีเดชเหาะเหินเดินฟ้าได้ ใครจะมาทำอะไรรู้ทันไปหมดแหละ ลัทธิต่างๆ เขาจ้างคนมาฆ่า มาครั้งที่ ๑ ท่านก็รู้ ท่านก็เหาะหนีซะ พอครั้งที่ ๒ มาอีก เขาก็จะมาลอบฆ่า ท่านก็เหาะหนีซะ ท่านมีฤทธิ์มีเดชทั้งนั้นแหละ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย

แต่ถึงเวลาถึงที่สุดแล้วมันไม่จบไม่สิ้น ไม่จบไม่สิ้นที่เขานะ ไม่จบไม่สิ้นเพราะว่าพระโมคคัลลันะเป็นพระอรหันต์ จิตใจไม่มีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก จิตใจรู้ถึงวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิด รู้หมดแล้ว แล้วมันไม่สิ้นได้อย่างไร

มันสิ้นกิเลสในใจของพระโมคคัลลันะ แต่มันไม่สิ้นเศษกรรมที่เขาหมยมันกันมา เห็นไหม กำหนดดู “อ้อ! มันเป็นกรรมของเรา” ทนให้เขาทุบจนตาย สุดท่ายแล้วด้วยใจที่บริสุทธิ์ ไม่มีความหวั่นไหว ถ้ามีความหวั่นไหว จิตมันรวมร่างกายนั้นกลับมาเป็นปกติไม่ได้ ร่างกายนี้เป็นปกติด้วยฤทธิ์ด้วยเดชทั้งนั้นแหละ เขาทุบจนแตก รวมขึ้นมาเป็นร่างกายปกติ นี่เหาะ เหาะ ไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะนิพพานไป โดยตัวเองมันก็ไม่สมควร ไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เออ! แล้วแต่สมควรเวลาของเธอเถิด แล้วก่อนที่เธอจะไปนะ เธอก็แสดงธรรมให้ลูกน้องฟัง”

เหาะขึ้นไปบนอากาศ ลงมาก็เทศน์ เหาะขึ้นไปบนอากาศ ลงมาก็เทศน์ เสร็จแล้วลองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระว่าใครจะไปส่งพระโมค
คัลลานะก็ได้ เหาะกลับไปทีเดิม คลายฤทธิ์นั้นออก

เขาก็ถาม อัครสาวกเบื้องซ้ายเหาะเห็นก็ได้ เห็นก็ได้ ทำไมปล่อยให้เขาทุบตาย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเวรกรรมเก่าของเขาชาติหนึ่งเป็นความปรารถนา
ของพ่อแม่ พ่อแม่ก็อยากให้ลูกมีเหย้ามีเรือน ไม่ต้องการณะ แม่ตาบอด อยากให้ลูกมีเหย้ามีเรือน
ก็พยายามจะหาให้ ลูกก็ปฏิเสธ รักแม่ๆ แต่สุดท้ายแล้วแม่ก็อยากให้ลูกเป็นหลักเป็นเกณฑ์ ก็ไป
หาสะใภ้มาให้กับลูก

สะใภ้มา แม่ตาบอดก็ขี้เกียจอุปฐากใจ เข้าขึ้นมากินข้าว ป้อนอาหารเสร็จแล้วก็ทำ
เรียกราดไว้ บอกมีปัญหาไปหมด ทั้งๆ ที่แม่ลูกรักกันมากนะ แต่พอเอาสะใภ้เข้ามา สะใภ้ก็อยาก
สะควกสบาย เป่าหูทุกวันแหละ เป่าหูทุกวันแหละ เป่าหูทุกวัน คนรักๆ คนผูกพัน สุดท้ายนะ
ตัดสินใจจะเอาแม่ไปฆ่า ก็บอกว่าจะพาแม่ไปเพราะตัดปัญหา เอาแม่ไปส่งบ้านญาติ พอไปถึง
กลางทาง ให้แม่จับเชือกไว้ จับเกรียนใจ ตัวเองก็ลงไปข้างทาง พอลงไปข้างทางก็ปลอมเป็นโจร
ทำอะอะมะเทิ่ง ปลิ้นๆ ก็ตัวเองก็มาทุบ มาทุบแม่

พอทุบไปแล้วนะ แม่ก็เป็นห่วงลูกไซ้ใหม่ “ลูกหนีนะ โจรมันปลิ้น โจรมันจะทำลายแม่
นะ ลูกหนีไป” ทุบอยู่ แล้วแม่พูดอย่างนั้นมันสะท้อนใจนะ คนมันคืออยู่แล้วโดยรากฐาน แต่มัน
ไปโดนเป่าหู

“อ้าว! ให้อัศจรรย์ ให้อัศจรรย์” ก็ถอยไปเลยนะ ก็ตัวเองนั้นแหละ เพราะแม่ตาบอด
เพราะตัวเองอยู่กับแม่มา พอลอยไปแล้วกลับมา

“แม่ๆ เป็นอะไร” กลับมานะ แม่เจ็บหนัก พาแม่กลับบ้าน

เวลามันมีภัยวิกฤติขึ้นมา แม่ยังรักเรา แม่ยังคิดถึงเรานะ แม่ยังห่วงเรา “ลูกหนีไปนะ แม่
ยอมรับ ลูกหนีไป” สุดท้ายคิดได้ก็เอากลับ พอล้อมมามันเจ็บหนักก็เลยเสีย แม่ตาย ตัวเองก็อยู่
กับครอบครัวนั้นนะ ตายไปตกนกอเวจี ตกนกอเวจี ตกนรก ฆ่าแม่มันจะไปไหนล่ะ ตกนรก
อเวจี

แล้วก็พ่อนจากอเวจีขึ้นมา ได้ใช้เวรใช้กรรมขึ้นมา ใช้เวรใช้กรรมขึ้นมา จนมาคิดได้ มาสร้างคุณงามความดี มาเกิดเป็นพระโมคคัลลานะ แล้วเวลาคุณงามความดีก็มี นี่กรรมเป็น อจินไตย

ถึงเวลา เวลาพระโมคคัลลานะโดนทูปตาย ก็ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “มันเป็นอะไร พระอรหันต์นะ ทำไมให้เขาทูปตาย ทูปตาย มันเสียเกียรติศาสนา”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นโดยเวรโดยกรรม มันหนีกรรมกันไม่ได้”

เศษนะ เศษเหลือเล็กน้อย เศษของกรรม แต่ตัวจริงๆ มันนะ นรกอเวจีนั่น แล้วพ้นจากนรกอเวจีขึ้นมา พ่อนขึ้นมาเป็นชั้นๆ ขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็บอกท่านก็เคยเป็น ก่อนที่จะปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านก็ผ่านนรกอเวจีมาหมดแล้วละ แต่พอปรารถนาเป็นโพธิสัตว์ พอพระพุทธเจ้าพยากรณ์มันไปไม่ได้ นั่นนะพระโพธิสัตว์ ท่านมีอำนาจวาสนา จะไม่เกิดเล็กกว่านรกกระฉาบ ตัวเล็กขนาดนั้น แต่พวกเราเกิดเป็นเส้นเป็นไรเลย นี่ผลของวิญญู

นี่พูดถึงคนที่หูดาสว่าง ถ้าหูดาสว่างมันเป็นแบบนี้ พูดถึงเวลาแก้กรรมๆ

ฉะนั้น เราทำบุญกุศลของเรา เราทำบุญกุศลของเราเพื่อบารมีธรรมของเรา บารมีคืออะไร? บารมีคือจิตใจมันเป็นสาธารณะ บารมีคือมันฟังเหตุผลต่างใจใหม่ ไม่ใช่เราจะคิดของเราแต่หน้าเดียว เราก็คิดของเราคนเดียว หน้าเดียว ว่าสิ่งนี้ถูกต้อง สิ่งนี้ถูกต้อง ทำคุณงามความดี แล้วก็บ่นว่าทำคุณงามความดีแล้วไม่ได้ดี ทุกคนบอกทำความดีแล้วไม่ได้ดี

แล้วความดีมันคืออะไรล่ะ ความดีคือลมปากคนใจใหม่ ให้คนบอกว่าเราเป็นคนดีใจใหม่ ก็จ้างบริษัทประชาสัมพันธ์ มันขึ้นป้ายให้เสร็จเลย เดี่ยวขึ้นป้ายให้เรียบร้อย

คนดีต้องให้เขารับรองใจใหม่ คนดีต้องให้คนบอกเราเป็นคนดีใจใหม่ เราเป็นคนดีไม่ได้ หรือ เราไม่มีสติหรือ เราไม่มีปัญญาหรือ

ถ้าเรามีสติปัญญา สิ่งที่เราเสียสละไปเราก็เสียสละไปเพื่อคุณงามความดีของเรา มันก็
สะสมของมันไป สะสมของมันไป กลิ่นของศีลหอมทวนลมๆ เราทำคุณงามความดีของเรา เรา
ทำดีของเรา

โดยธรรมชาติ ทำไมพระโมคคัลลานะ โคนโจรทูปตาย ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมขึ้นมา มีคนเขาจ้างมาตีมาตีบนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมีคน
เห็นต่างไป ในโลกนี้มันทำให้คนมีความคิดเห็นตรงกันมันเป็นไปได้ มันไม่มีหรอก คนที่มี
ความเห็นต่าง คนที่เขาคิด จิตใจของเขา เขาว่าความดีของเขา เขามาทำร้ายองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเขาว่าเป็นความดีของเขา เห็นไหม เขาจ้างคนมาฆ่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเขาว่าเป็นความดีของเขา เพราะเขาคิดอย่างนั้นเขาว่าเป็นความดีของเขา

แล้วบอกทำดีไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ดี

ถ้าทำดี ทำดีอย่างไรล่ะ ถ้าทำดีของเรา ทำดีเพื่อประโยชน์ของเรา นี่พูดถึงความดำรงชีวิต
นะ แล้วของเราล่ะ เราดำรงชีวิตของเราแล้ว สิ่งที่ว่า เวลาว่าโลก ความสุข-ความทุกข์เป็นสุข
เวทนา-ทุกข์เวทนา แต่เวลาเราจะเอาความสุข-ความทุกข์จริงของเราล่ะ ความสุข-ความทุกข์จริง
เห็นไหม เราทำหน้าที่บากบั่นนะ เราปากกัดตีนถีบทำหน้าที่การงานมาเพื่อความมั่นคงของชีวิต
ถ้าความมั่นคงของชีวิตนะ เราต้องคิดถึงชีวิตของเราก่อน ถ้าคิดถึงชีวิตของเราละ เราเลี้ยงชีวิต
ของเราไว้ แต่การเลี้ยงชีวิตมันก็ปัจจัยเครื่องอาศัย เราทำหน้าที่การงานของเราเพื่อประโยชน์กับ
เรา ประโยชน์กับเราละ แล้วถ้าประโยชน์กับเรา เรามีจิตใจเป็นธรรมมันจะเป็นประโยชน์กับคน
อื่นด้วย ถ้าเป็นประโยชน์กับคนอื่น

ถ้าเราจะเอาอิริยทรัพย์ล่ะ เราจะเอาความจริงของเราล่ะ

ถ้าความจริงของเรา “ทาน ศีล ภาวนา” เราจะสร้างบุญกุศลมากน้อยขนาดไหน
มหาศาลขนาดไหน พระสีวลีมีลาภน้อยกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสีวลีร่ำรวย
มาก ไปที่ไหนมีแต่คนนับหน้าถือตา ไปที่ไหนมีแต่คนมาถวายของ นี่ท่านทำของท่านมา เวลาผู้
ที่อึดอัดขาดแคลน พระอรหันต์ไม่เคยฉันท้าวอิมเลย นี่เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่เวลามัน
ทุกข์มันยาก เวลาจะไปไหน เขาสร้างของเขามา

นี่ก็เหมือนกัน เราจะทำบุญกุศลของเรามากน้อยขนาดไหน ถึงที่สุดแล้วมันต้องมาภาวนา พระสวดิติ ก้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สั่งสอนมา ทุกตะเจ็ญใจที่ว่าฉันข้าวไม่เคยอิมเลย พระพุทธเจ้าให้พระสารีบุตรเป็นคนสั่งสอนมา สั่งสอนมาเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน คำว่า “เป็นพระอรหันต์” ต้องมีมรรค มรรคคืออะไร? มรรคคือสติ สมาธิ ปัญญา เขาต้องมีปัญญาของเขา ถ้าไม่มีปัญญาของเขาเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร พระอรหันต์มันเกิดมาจากไหน

เราเข้าห้างสรรพสินค้า เราจะไปซื้อของเขา เราต้องเอาอะไรไปซื้อมา เราก็เอาสตางค์ไปซื้อมาใช้ไหม เราไม่มีสตางค์เข้าไป ไปหยิบของเขามาก็ไปปล้นไปจีเขามา นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นมนุษย์ปุถุชน เราเป็นคนทุกข์คนยาก เราอยากจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะเป็นคนดี เราจะเป็นโสดาบัน เป็นสภิกทาคามี เป็นอนาคามี เราจะเอาอะไรเป็นมา มันก็ต้องเอามรรคเป็นมา เอาปัญญาเป็นมาใช้ไหม

ศีล สมาธิ ปัญญา มันเกิดมาจากไหน ศีล สมาธิ ปัญญาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ไปศึกษามา เราไม่ซื้อในห้างสรรพสินค้า เราจะสร้างห้างสรรพสินค้าเองเลย เราจะมีสินค้าทุกอย่างในห้างสรรพสินค้าของเราเลย เราไม่ได้เป็นคนซื้อ เราจะเป็นคนขาย

แต่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นกิริยาของธรรม เป็นกิริยาที่อาการ ใจที่มันเป็น พองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์อย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บัญญัติสิ่งนี้ไว้ รือสัตว์ชนสัตว์ก็วางสิ่งนี้ไว้

เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริง จะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มันก็ต้องมีมรรคญาณ ต้องมีปัญญา มันต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา แล้วปัญญามันเกิดขึ้นมาจากการภาวนา มันจะเห็นต่างว่าโลกียปัญญาเป็นอย่างไร

โลกียปัญญา โดยสามัญสำนึกของเรา เราก็มีความรู้สึกรู้คิดใช้ไหม ความรู้สึกรู้คิดมันคิดดี เราวิจัย เราไต่ตรองของเรา เราตรึกของเรามันก็เป็นปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันก็เป็นสุขตมขปัญญา เป็นโลกียปัญญา ปัญญาอย่างนี้เกิดจากสามัญสำนึกของเราไง มันไม่ใช่ปัญญาเกิดจากการภาวนา

ถ้าปัญญาที่เกิดจากการภาวนา เราทำความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบแล้วเราเห็นว่า อ้อ! อย่างนี้จิตใจมันสงบแล้ว สงบแล้วมันก็ปลอดโปร่ง มันปล่อยวาง ปล่อยวางความคิด ปล่อยวางความเครียดในหัวใจขึ้นมา มันก็เป็นสมาธิของมัน คือ สมาธิใจ ปัญญายังไม่เกิด ปัญญายังไม่เกิด ถ้ามันปล่อยวางเป็นปัญญาอบรมสมาธิก็ใช้ปัญญาใคร่ครวญเข้ามา มันก็ปล่อยวางเป็นสมถะ เป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิขึ้นมา เป็นสมาธิก็เป็นตัวตนของเราใช่ไหม ตัวตนมันก็ออกฝึกหัดค้นในอะไร? ค้นในท้องคัมภีร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มา ๖ ปี ศึกษาที่ศึกษา ด้วยสมอง เห็นใหม่ นักเรียนนอก ดอกเตอร์ทั่วประเทศไทย มันก็ไปเรียนมาๆ อย่างนี้ องค์สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปเรียนมากับเจ้าลัทธิต่างๆ มา ๖ ปี ก็เรียนๆ มาอย่างนี้ แล้วมันก็ไม่ใช่เป็นความจริงๆ ขึ้นมา

เวลาองค์สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลับมากำหนดอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้า ออก นึกถึงโคนต้นหญ้า จิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามามันเอาอะไรไปเรียนล่ะ ที่ว่าลัทธิศาสนาอื่นไม่มีมรรคๆ ไม่มีมรรคก็ไม่มีภาวนามยปัญญานี้ไง เวลาองค์สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจิตสงบเข้ามาแล้ว มันออกรู้บุพเพนิวาสานุสติญาณ นี่จิตสงบเฉยๆ นะ จิตสงบขึ้นมา มันมีกำลังออกรู้ บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกอดีตชาติ ไม่มีต้นไม่มีปลาย ดึงกลับมา มันยังไม่เกิดมรรค เวลาจิตกลับมาสงบ ดึงกลับมา นะ เวลามันไปอนาคต จดดูปปาตญาณ ดึงกลับมา เวลามันเกิดมรรคของมันขึ้นมาด้วยสัจจะความจริง

นี่ไง คือ สมาธิ ปัญญาไง ลัทธิอื่นไม่มี ศาสนาอื่นไม่มี องค์สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิญาณตนว่าเราเป็นพระอรหันต์ ปัญจวัคคีย์จะไม่ฟังนะ

“เราไม่เคยเป็น เราก็บอกไม่เคยเป็นใช่ไหม บัดนี้เราสั่นกิเลส เราเป็นพระอรหันต์ เจียหูลงฟัง เจียหูลงฟัง จะบอก จะบอก”

นี่ไง ภาวนามยปัญญานี้ไง เวลาองค์สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าภาวนาขึ้นมาเป็นความจริง พอความจริงขึ้นมา สัจจะความจริง นี่โลกุตตรปัญญา สิ่งที่ว่าปัญญาๆ ของเรา โลภียปัญญา ปัญญาเกิดจากสามัญสำนึก ปัญญาเกิดจากความรู้สึกลึกซึ้ง ปัญญาเกิดจากจินตนาการ มันมาจากไหนล่ะ ขอนไม้คิดได้ไหม แร่ธาตุคิดได้ไหม คนจะคิดได้ต้องมีจิต ต้องมีภาวสะ ความคิดมันเกิดจากไหน? ความคิดมันเกิดจากจิต เราไม่รู้จักจิต รู้จักแต่ความคิด คิดอย่างนั้น คิดอย่างนี้ คิดอย่างนั้น อู๋! นึกว่าความคิดเป็นจิต นึกว่าอารมณ์เป็นจิต...มันไม่ใช่

ทำความเข้าใจเข้าไปมันสักแต่ว่า โื้อะ! โื้อะ! นี่จิต แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้น
เกิดขึ้นโดยสัจจะโดยความจริง แต่ตอนนี้มันวิปัสสนาของมัน เวลามันคล้ายตัวของมัน สิ่งนี้
ต่างหากละที่เราปรารถนา กัน สิ่งนี้ต่างหากละมันถึงเป็นภาวนามยปัญญา คุณสิ เขาไปซื้อขายกัน
ในห้างสรรพสินค้า เราก็คว่าเราจะตั้งห้างสรรพสินค้าเองเลย เราไม่ต้องซื้อต้องขาย เราเป็นเจ้าของ
แต่ความจริงมันเป็นไปได้ มันต้องมีเหตุมีผล มันต้องมีผู้ที่เป็นผู้กระทำ

เวลาปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิด เรายังไม่รู้จักเลย เกิดมาก็เกิดจากพ่อจากแม่ เกิดมาจาก
ไหน? เกิดมาจากพ่อจากแม่ทั้งนั้นแหละ แต่เวรกรรมอย่างไรไม่รู้ เกิดจากพ่อจากแม่ แต่จิตมัน
สงบแล้วมันเกิดจากไหน กำหนด ๔ ในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ ในครรภ์ กำหนด ๔ มันเกิด
มาจากไหน แล้วอะไรพาเกิด แล้วอะไรไปรื้อค้นมัน อะไรไปสำรวจมัน อะไรไปคายนมัน ปัญญา
อย่างนี้ที่เราปรารถนา กัน เราปรารถนาวางพื้นฐานเลย แล้วเราจะพยายามประพฤติปฏิบัติ

ถ้าเรายังอยู่ทางโลก เราก็ทำบุญกุศลของเราเพื่อเกิดมาแล้วไม่เสียดชาติเกิด เกิดมานี้เกิด
ด้วยมนุษยสมบัติ เรามีสิทธิตามสิทธิในมนุษยสมบัติ เราถึงได้มาเกิด แล้วถ้าไม่มีสิทธิอย่างนี้ บุญ
เกิดในฟาร์ม เกิดในเคร็จจาน ในกำหนด ๔

การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก แสนยากนะ แต่เราได้เกิดบ่อยๆ เพราะอะไร เพราะเราได้
อยู่ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสำคัญตรงไหน? สำคัญตรงศีล ๕ ศีล ๕ นะ
ปาณาติปาตาฯ อทินนาฯ กามาฯ มุสาฯ สุราฯ นีมนุษยสมบัติ ศีล ๕ มนุษย์สมบัติ เราไม่
เบียดเบียนเขา เราไม่ทำลายเขา เราไม่ลักขงใคร สิ่งนี้แหละมนุษยสมบัติ ศีล ๕ มนุษย์สมบัติ
แล้วใครรักษาดี อายุยืนยาว บางคนเกิดมาตายในครรภ์ บางคนเกิดมาเด็กๆ ก็ตาย บางคนอายุ
๑๐๐-๒๐๐ ศีลนี้สำคัญ เพราะศีลนะ ถ้ามีทาน เกิดมามีพรกรรมมีพวก มีบารมี มีเพื่อนมีฝูง นี่ทำมา
ทั้งนั้นแหละ มันไม่ลอยมาจากฟ้า มันเป็นการทำมา แล้วใครเป็นคนทำ? จิตดวงนั้นทำ แต่เวลา
เกิด เกิดจากพ่อจากแม่ แต่กรรมนั้นนะมันพาเกิด กรรมดีมันพาเกิด

ทำคุณงามความดีเพื่อเหตุนี้ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติของท่านถึงที่สุดของท่าน นั่นคือ
อำนาจวาสนาบารมีของท่าน นี่ปัญญาของท่าน ปัญญาของเราอยากทำอย่างนี้ แต่ก็บ่นนะ ทำบุญ
ไม่ได้บุญ ทำบุญไม่ได้บุญ ทำดีไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ดี

ดีอะไร เอ็งรู้จักดีหรือ เอ็งรู้จักมันหรือว่าดีคืออะไร ดีด้วยเบงกั้ไช้ไหม ดีด้วยให้เขายก
ย่องไช้ไหม ดีเพื่อให้เขาชนะ เขาทำได้ทั้งนั้นแหละ เบงกั้ไช้ปิ่นธนาคราไน ยกย่องก็จ้างก็ได้

มวลชนข้างมันก็ได้ ยกย่อง ก็ที่ปรึกษาข้างมันมา อยากมีฤทธิ์มีเดชก็ข้างฝ่ายประชาสัมพันธ์มาทำ
เลย ฉายแสงเลเซอร์เลย ทำอย่างไรก็ได้ แต่ในใจมันเศร้าหมอง ใจมันรู้ ทำดีทำชั่วมันรู้ ความลับ
ไม่มีในโลก ใครทำคนนั้นรู้ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใจดวงนั้นรู้ เอวัง